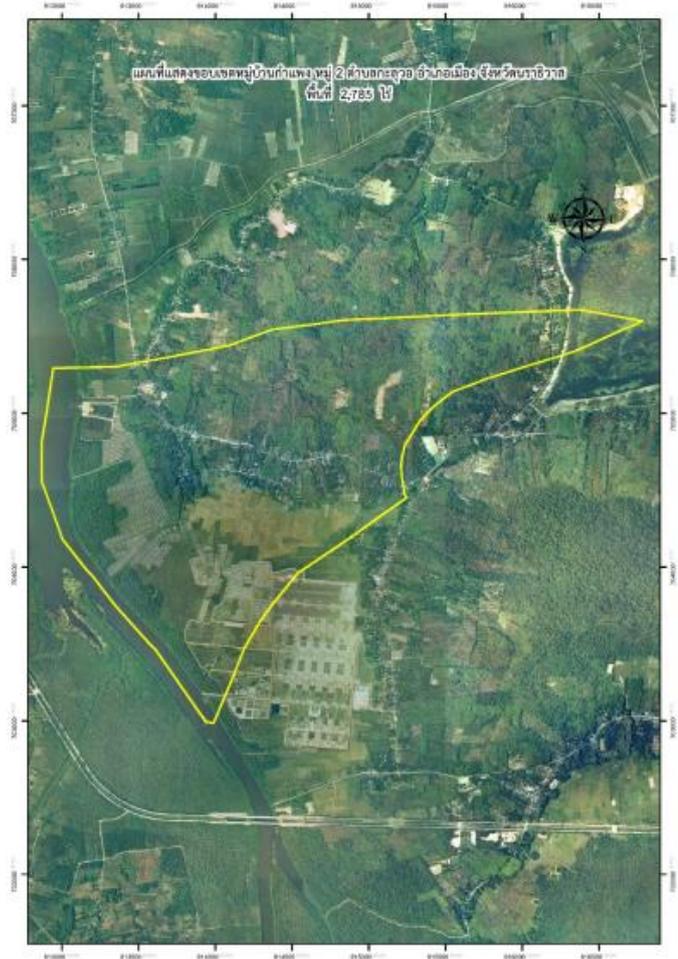

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกำแพง หมู่ที่ ๒ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

๑. ข้อมูลทั่วไป

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกำแพง เป็นโครงการหนึ่งในโครงการฟื้นฟูและพัฒนาการเกษตร ในเขตลุ่มน้ำบางนรา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เนื้อที่ ๗๗๖ ไร่ ปัจจุบันมีประชากรทั้งหมด ๕๑ ครัวเรือน ๒๑๗ ราย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ๑๙๒ ราย และศาสนาอิสลาม ๒๕ ราย สถานที่สำคัญ โรงเรียนวัดกำแพง วัดกำแพง สถาบันศึกษาปอเนาะวะอซุฎดีน รอตันบาตู ฟาร์มตัวอย่างฯ บ้านรอตันบาตู ศูนย์ศิลปะชีพกำแพง โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เข้าไปดำเนินการพัฒนาพื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นที่ลุ่มเพื่อให้เกษตรกรสามารถปลูกข้าวได้ โดยได้ส่งเสริมการทำนาและปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล เกษตรกรได้มีองค์ความรู้ด้านการเกษตร ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ หลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้จัดการกับพื้นที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สภาพพื้นที่

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกำแพง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มและพื้นที่ลุ่มต่ำมีน้ำท่วมขัง ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว ประกอบด้วยชุดดิน จำนวน ๔ ชุด แบ่งเป็น ชุดดินเชียรใหญ่ ชุดดินคลองนกระทุง ชุดดินระแงะ ชุดดินตากใบ ดังนี้

ชุดดิน	ลักษณะของชุดดิน	ภาพหน้าตัดดิน
ชุดดินเชียรใหญ่ (Cyi)	ลักษณะและสมบัติดิน ดินเหนียวละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งปนเศษพืช(หรือมีชั้นดินอินทรีย์บาง ๆ สีนํ้าตาลเข้มทับอยู่ด้านบน) ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH๖.๕ - ๗.๐)มีศักยภาพเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน เมื่อถูกทำให้แห้ง	
ชุดดินคลองนกระทุง (Knk)	ลักษณะและสมบัติดิน ดินร่วนละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีนํ้าตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรด ปานกลาง (pH ๔.๕ - ๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ชั้นดินล่างถัดไปอาจพบดินเหนียวปนทราย มีสีนํ้าตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH๔.๕ - ๕.๕)	
ชุดดินระแงะ (Ra)	ดินเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน เนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีดินเป็นสีดำ หรือสีเทาปนสีดำ ดินล่างเป็นสีเทา และมีจุดประสีเหลือง สีนํ้าตาล และดินล่างในช่วงความลึกประมาณ ๖๐-๘๐ เซนติเมตร เป็นดินเลน สีเทาปน น้ำเงิน ที่มีสารประกอบของกำมะถันสูง เมื่อแห้งจะแปรสภาพให้กรดกำมะถัน ทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ดินในกลุ่มนี้ถ้าจะใช้ทำนาจำเป็น ต้องมีวิธีการจัดการดินและจัดระบบชลประทานที่เหมาะสม	
ชุดดินตากใบ (Ta)	ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีสีเทา ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว มีสีเทา มีจุดประสีนํ้าตาลตลอดชั้นดินและอาจพบจุดประสีแดงในดินชั้นล่างถัดลงไป อาจพบชั้นดินตะกอนน้ำทะเลในระดับความลึก ที่ลึกกว่า ๑๒๕ ซม. ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH ๔.๕ - ๖.๐)	

๓. การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้สำรวจข้อมูลกิจกรรมการดำเนินงานที่เข้าไปส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ให้แก่เกษตรกรบ้านกำแพง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖-๒๕๖๗ ทั้งการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การปรับปรุงแปลงนา การสนับสนุนปัจจัยการผลิตการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่างๆ อาทิ การฝึกอบรมวิชาชีพ การสาธิตในพื้นที่ ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จเพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองและประกอบอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้ โดยเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาอาชีพ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดังนี้

๓.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) เกษตรกรได้รับการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อพัฒนาพื้นที่การเพาะปลูกโดยการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ (ขุดคันล้อมนา) และการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๓ (ขุดคูยกร่อง) เนื้อที่ ๕๒๓.๕๗ ไร่ จำนวน ๗๔ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการไถเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกข้าว เนื้อที่ ๓๒๖ ไร่ จำนวน ๑๐ ราย

๓) ก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางลำเลียง เพื่อเป็นเส้นทางสัญจรและลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร ระยะทาง ๔ กิโลเมตร

๔) รมรงค์โดยการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกบริเวณริมคลอง ขอบบ่อ ไหล่ทาง และริมคลอง สาธารณประโยชน์ จำนวน ๓๕๐,๐๐๐ กล้า

๓.๒ อบรมหลักสูตร

๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการให้ความรู้ด้านการปรับปรุงดินเพื่อปลูกข้าว จำนวน ๕๑ ครั้ง/เรียน

๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงปลาในกระชัง จำนวน ๑ ครั้ง/เรียน

๓) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผลในพื้นที่ดินเปรี้ยว จำนวน ๕๑ ครั้ง/เรียน

๔) เกษตรกรได้รับการอบรมการเพาะเห็ดถุงเสริมรายได้ จำนวน ๔ ครั้ง/เรียน

๕) เกษตรกรได้อบรมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกพืชผักและไม้ผล จำนวน ๕๑ ครั้ง/เรียน

๖) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกข้าวคุณภาพ เพื่อพัฒนาพื้นที่นาร้าง จำนวน ๑๐ ครั้ง/เรียน

๓.๓ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๖๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปูน (ปูนขาว, หินปูนฝุ่น, โดโลไมท์) เพื่อปรับปรุงดินในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๖๓ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการให้น้ำระบบท่อ เพื่อให้มีน้ำใช้ในแปลงเกษตร จำนวน ๑ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการสาธิตการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง เพื่อลดต้นทุนปัจจัยการผลิตปุ๋ย จำนวน ๕๑ ราย

๓.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน (ปุ๋ยขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมักพืชปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยว เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินในแปลงเกษตรสำหรับการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๕๑ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนก้อนเชื้อเห็ด ส่งเสริมการเพาะเห็ดนางฟ้าเพื่อบริโภคในครัวเรือน จำนวน ๓ ครัวเรือน

๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษเพื่อบริโภคในครัวเรือน จำนวน ๕๑ ครัวเรือน

๔) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลา (ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลาหมอ) พร้อมทั้งสนับสนุนอาหารสำเร็จรูป เพื่อส่งเสริมอาชีพด้านการทำประมงในกระชังและบ่อดิน จำนวน ๑ ครัวเรือน

๓.๕ การศึกษาดูงาน

๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพซึ่งเป็นเกษตรกรศูนย์เรียนรู้และเกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ โดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ในพื้นที่ต่างจังหวัด (สุราษฎร์ธานี สตูล พัทลุง ตรัง สงขลา) จำนวน ๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๓ ราย

๔. ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกำแพง เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพทางการเกษตร เพิ่มศักยภาพให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาพื้นที่เกษตรของตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ดังนี้

๔.๑ อบรมหลักสูตร

๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผลในพื้นที่ดินเปรี้ยว จำนวน ๑ ครัวเรือน

๔.๒ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปุ๋ย (ปุ๋ยขาว, หินปูนฝุ่น, โดโลไมท์) เพื่อปรับปรุงดินในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๕ ราย

๔.๓ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน (ปุ๋ยขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมักพืชปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยว เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินในแปลงเกษตรสำหรับการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๑๐ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษเพื่อบริโภคในครัวเรือน จำนวน ๑๐ ครัวเรือน

๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช (มะพร้าว เงาะ จำปาดะ สะตอ และส้มโอทับทิมสยาม) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณบ้านและพื้นที่แปลงเกษตร จำนวน ๑ ครัวเรือน

๔.๔ การศึกษาดูงาน

- เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ในพื้นที่ต่างจังหวัด (พัทลุง สงขลา) จำนวน ๑ ราย

๕. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

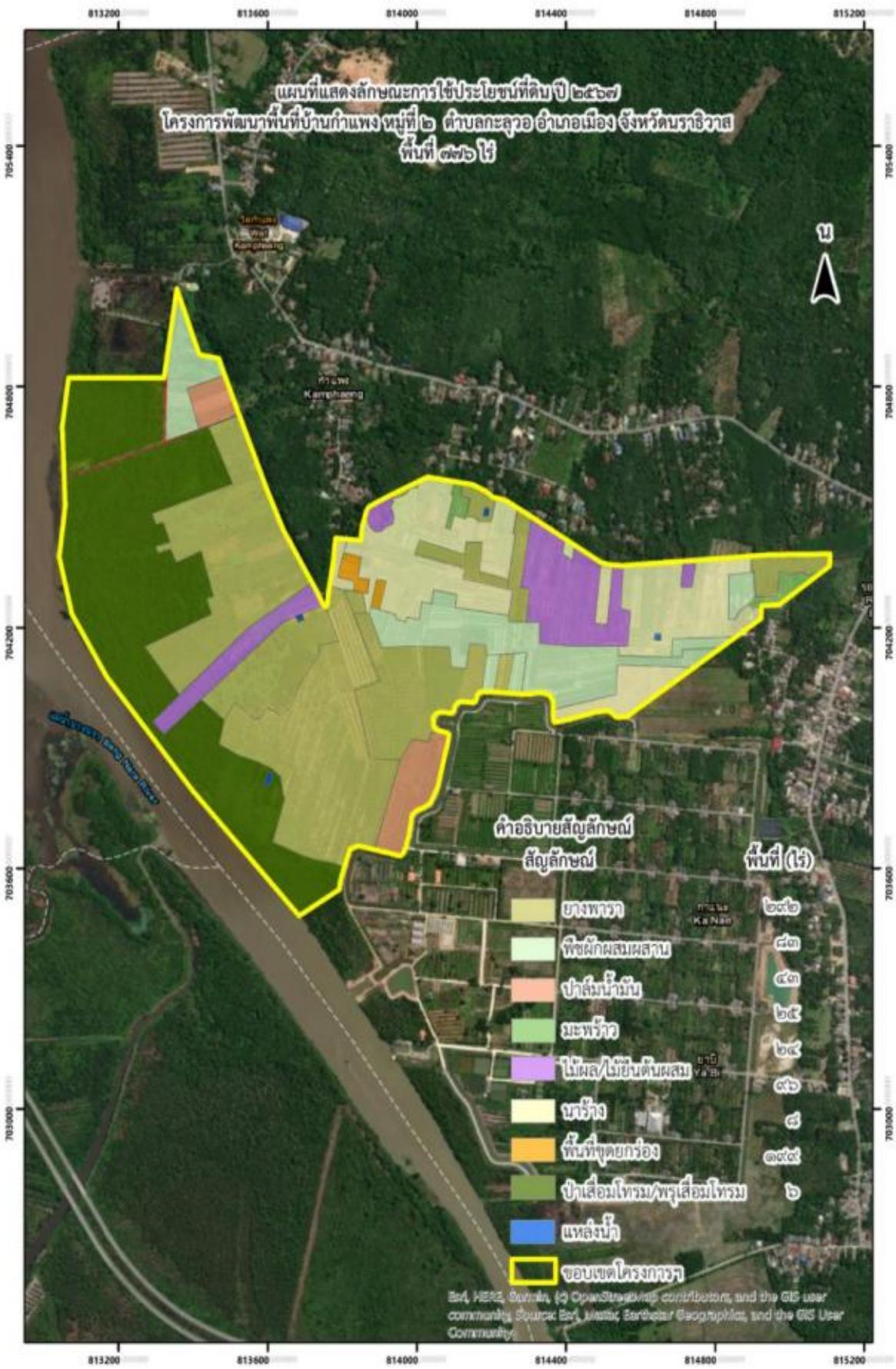
๕.๑ การประกอบอาชีพ โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกำแพง มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๕๑ ครัวเรือน ประชากร มีการประกอบอาชีพ แบ่งเป็น อาชีพภาคการเกษตร จำนวน ๓๒ ครัวเรือน (๖๒.๗๕%) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน ๒๓ ครัวเรือน (๔๕.๑๐%) เกษตรเชิงเดี่ยว จำนวน ๙ ครัวเรือน (๑๗.๖๕%) และ อาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๙ ครัวเรือน (๓๗.๒๕%) โดยมีการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด รองลงมาประกอบรับราชการ/ลูกจ้างของรัฐ พนักงานเอกชนอาชีพค้าขาย

๕.๒ รายได้โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านจากการสำรวจข้อมูลรายได้เฉลี่ยประชากรโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกำแพง (๕๑ ครัวเรือน) ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า ประชากร**มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๑๖๘,๖๒๗ บาท/ครัวเรือน/ปี** ซึ่งมีประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๒๑ ครัวเรือน (๔๑.๑๘%) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๓๐ ครัวเรือน (๕๘.๘๒%) ส่วนประชากรที่มีการประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลัก **มีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย ๑๔๕,๗๕๐ บาท/ครัวเรือน/ปี**

๕.๓ กลุ่มอาชีพ จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่บ้านกำแพง ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า มีกลุ่มอาชีพ จำนวน ๔ กลุ่ม ได้แก่กลุ่มปลูกผักหมุนเวียน จำนวน ๔ ราย กลุ่มแปรรูปอ้อยคั้นน้ำ จำนวน ๘ ราย กลุ่มกระจูด จำนวน ๑๔ ราย และ กลุ่มจักรสานใบลาน จำนวน ๑๒ ราย

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกำแพง มีเนื้อที่ทั้งหมด ๗๗๖ ไร่ ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร จำนวน ๔๖๗ ไร่ ส่วนใหญ่เกษตรกรมีการปลูกยางพารา จำนวน ๒๙๒ ไร่ พืชผักผสมผสาน จำนวน ๘๓ ไร่ ปาล์มน้ำมัน จำนวน ๔๓ ไร่ มะพร้าว จำนวน ๒๕ ไร่ และไม้ผล/ไม้ยืนต้นผสมผสาน จำนวน ๒๔ ไร่ และเป็นพื้นที่ที่สร้างสามารถใช้ประโยชน์ได้ จำนวน ๓๐๓ ไร่ และแหล่งน้ำ จำนวน ๖ ไร่

แผนที่แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี ๒๕๖๗
 โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกำแพง หมู่ที่ ๒ ตำบลกะลวอ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 พื้นที่ ๗๗๖ ไร่

- คำอธิบายสัญลักษณ์
 สัญลักษณ์
ยางพารา	๒๒๖
พืชผักผสมผลาน	๘๓
ป่าดงน้ำมัน	๘๓
มะพร้าว	๒๔
ไม้ผล/ไม้ยืนต้นผสม	๒๔
บร๊าง	๘
พื้นที่ขุดยกร่อง	๑๙๘
ป่าเสื่อมโทรม/พุ่มเสื่อมโทรม	๖
แหล่งน้ำ	
ขอบเขตโครงการ	
- พื้นที่ (ไร่)

By: HERS, Gintin, (c) OpenStreetMap contributors, and the GIS user community. Source: By: HERS, Gintin, Earthstar Geographics, and the GIS User Community.